

Referat referencegruppemøde 2.10.2017

Deltagere: Michael Loft, Poul Erik Olsgaard, Jane Christoffersen, Jens Henrik Andersen, Michael Kruse, Erik Trøigaard, Bo Henriksen, Erik Vangsgaard, Freddie Larsen, Malcolm Hinrichs, Tove Damholt, Naja Habermann (referent).

Dagsorden:

- Status for verdensarvsarbejdet lige nu
- Monitoring
- Trusselsanalyse
- Handlingsplan

1) Status for verdensarvsarbejdet lige nu

Tove Damholt orienterede om aktuelle projekter og tiltag.

Michael Loft orienterede om situationen for verdensarvsorganisationen, bl.a. ønsket om opdeling af naturinteresser og lodsejerinteresser, samt genskrivelse af vedtægterne. Han mener de bør opdateres efter UNESCOs krav og gøres mere funktionelle efter kommunalvalget i november 2017. Michael foreslår nedsættelse af en mindre arbejdsgruppe, der kan komme med input til ændringer. Mener at et grundproblem er at kommunen altid har sidste ord. Indtil videre foreslår han at Michael Loft og Michael Kruse fortsat varetager bestyrelsesposten, fra næste år med Michael Kruse i bestyrelsen.

Michael Loft mener at referencegruppen bliver brugt til at legitimere den lokale opbakning, intentionerne er gode men strukturen mangler. Vil gerne bakke op om at skabe et ægte best case study af forbilledlig forvaltning.

Jens Henrik Andersen: forslå at det fortsat er Michael Loft, der møder op til bestyrelsesmøderne.

Jane Christoffersen: Hvor meget indflydelse har referencegruppen reelt i bestyrelsen? Michael Kruse: vi har bestemt mulighed for at have indflydelse, bl.a. ved at være velforberedte og konstruktive.

Tove Damholt: Bestyrelsen har besluttet at der skal kigges på organisationen efter et år (dvs. fra slutningen af 2017).

Michael Loft: Problem at der ikke er klarhed om hvornår man må møde op med suppleant/ observatør - men der er opblødning på vej. Måske kan nogle af problemerne klares uden vedtægtsændring.

Tove Damholt: Der skal være ens regler for alle vedr. suppleanter og observatører. Museet har haft to repræsentanter, der udtrådte af bestyrelsen i marts.

Bo Henriksen: på VISM dialogmødet vendtes pistolen mod os selv, vi er for dårlige til at organisere os selv og komme med de produkter der er brug for. Det er rigtig godt at turismesamarbejdet kommer i gang igen!

Tove Damholt: Det er så vigtigt at opretholde en bæredygtig balance mellem udvikling og bevaring.

Jens Henrik: Boesdal er blevet 'voldtaget', Ironman løbet mens firbenene får unger. De mange festivaler og motionsløb forstyrrer hele strækningen mellem Rødvig og Boesdal. På referencegruppemødet i foråret

2017 med Jens Carl Jørgensen, der dengang sad i Verdensarv Stevns' bestyrelse stod det klart at referencegruppen ikke blev hørt nok i forhold til beslutningstagerne. Derefter er det blevet bedre.

Michael Kruse: Lad de lokale være med i planlægningen af de arrangementer der skal være på Stevns (planlægning, politisk forståelse).

Michael Kruse: Spørgsmål til aftalen mellem Naturcentret og Naturstyrelsen omkring opsyn i Holtug. Tove Damholt: vi forventer at aftalen overgår til kommunen.

Tove Damholt: IUCN er pt. i gang med evaluering af alle naturverdensarvssteder i verden, hvor referencegruppens input fra evalueringen er sendt med i materialet. Læs evalueringen her <http://www.worldheritageoutlook.iucn.org/explore-sites/wdpaid/555577556> (tilføjet af referenten efterfølgende).

Erik Vangsgaard: hvad er status for fritlægning af fiskeler i Højerup? Den ligger pt. hos Klagenævnet og kan gøre det længe endnu.

Tove Damholt: Ny trappe ved fyret, udbuddet er gået om, man forventer at kunne lave denne trappe indenfor et år. Udfordring at klinten er så dynamisk på stedet. Så vidt vides er der kun økonomi til at realisere trappen.

Jane Christoffersen: Realdania ønsker vel heller ikke lokal modstand.

Ønsker til fremtidigt arbejde: organisation, mere klarhed, frivillighed kræver at folk føler at de har indflydelse, skal tænkes ind i organisation.

Jens Henrik Andersen: Lodsejerne har lidt et knæk i forhold til frivillighed pga. trampestisagen. Men han understreger at vi er nødt til at kunne samarbejde trods forskellige holdninger/ modstand mod fredningen.

2) **Monitering**

Naja Habermann gav et overblik over monitoringsarbejdet ved Stevns Klint.

Michael Kruse: efterspurgte mere samarbejde mellem myndighederne -hvem giver tilladelser til hvad, generelt overblik over hvad der er givet tilladelser til, indsats, sanktionering, hvordan er procedurerne ved overtrædelser?

Michael Loft: Har for første gang i år haft brug for at tilkalde politiet i Holtug, 2-3 telte flere dages ophold. "Vi har ikke kunne se at det ikke var lovligt at telte". Også motocrossere.

Jens Henrik Andersen: Vagttelefonen Boesdal kommunen bliver ikke altid taget. Uklarhed om den gælder hele Stevns Klint eller kun Boesdal.

Freddie Larsen: Boesdal ser forfærdelig ud efter festivaller. Meget slemt i år.

Jane Christoffersen: Alt fungerer fantastisk ved fyret, mange sidder og hygger sig, sort af mennesker, måske mangler et par bænke og cykelstier. Folk rydder selv op efter sig.

Jens Henrik Andersen: Der er ikke længere private familieture/ picnic i Boesdal pga. arrangementerne.

Poul Erik Olsgaard: Glæder sig over at der trods de mange mennesker ved fyret er så pænt og uden affald på Trampestien.

Michael Loft: Behov for samordning af organisationer og deres forskellige intentioner. Der er stigning i antallet af autocampere i Holtug, næsten hver dag i sensommeren. Hvor kan vi henvise folk til?

Michael Loft: Løse hunde, ses også i Holtug, men er svært at afhjælpe hvis man ikke kan henvise folk til andre steder. Vurderer at 40 % af alle hunde på Trampestien er løse, 90% i Holtug.

Michael Kruse: Formidlingsplatforme ikke populære blandt de lokale. Har forhørt sig hos Stevns Kommune omkring officielle tilladelser, har ikke fået tilbagemelding.

Bo Henriksen: Projektet formidlingsplatformene kom uheldigt fra start, var de rigtige med? At det skiller sig meget ud er et problem, processen var forkert.

Michael Kruse: Tilbagemeldingerne er negative fra brugerne på Fyret.

Bo Henriksen: Meget positiv sæson, det fungerer oppe i byen fordi kommunen har lavet tiltag med skilte og vejstriber.

Erik Vangsgaard: Problem med fossiljægere ved kirkenedskreddet, problemet er i stigning, elektrisk værktøj er observeret. Der er tale om privatpersoner.

Jens Henrik Andersen: oplever hele busfulde med personer med hamre og mejsler i Boesdal.

Bo Henriksen: Hvor kan vi henvise folk til hvis de vil hakke fossiler? Svar: langs hele klinten i nedfaldne blokke + Faxe Kalkbrud.

Tove Damholt: Mener at fossiljagten skal nedtones generelt.

Michael Kruse: Positivt at der er opsat skilte langs hele klinten omkring droneflyvning. TV2 skulle have fået tilladelse af Stevns Kommune -mangler koordinering.

Jens Henrik Andersen: GENEREL STIGNING I ANTALLET AF DRONER. I BOESDAL 10 STK/DAG. SAVNER GENEREL VAGTTELEFON LOVOVERTRÆDELSE.

Michael Loft: fossiljægere har tidligere pulveriseret hel tange i Holtug.

Malcolm Hinrichs: Fossiljægere på stranden i Harvig ikke i stigning, men det ser grimt ud. Stigende problem med toiletbesøg i naturen (Boesdal-Fortet, Højerup, Fyret + hele klinten). Affald (cigaretpakker, madpapir, øldåser) i stigning ved Harvig og Højerup.

Bo Henriksen: flere besøg kræver flere ressourcer, mere opsyn fra kommunen.

Malcolm Hinrichs: trampestien slåning fjerner for mange vilde blomster (bredde, tidspunkt) -behov for plejeplan.

Erik Vangsgaard: fint at der ryddes krat, men kvaset skal fjernes (flere steder Højerup, Harvig).

Poul Erik Olsgaard: Ikke alle steder på trampesti bliver slidt nok til mindre slåning.

Michael Kruse: Tænk helheder. Både når det gælder naturpleje, men også formidling. Eksempelvis handler den nye brochure kun om Højeruplund, ikke Højerup.

Michael Kruse: Trafikproblemer er meget afhjulpet, men problem med vedligeholdelse af striberne der forsvinder. Svar fra kommunens vejafdeling: Det bliver ordnet i 2018.

Poul Erik Olsgaard: Farligt med ornitologer der holder alle vegne i begge sider af vejen under fugletrækket, mellem Højerup og Fyret. Naja Habermann: vejafdelingen er orienteret.

Bo Henriksen: Indret forholdene efter at folk gerne vil holde langs klinten, imødekom ornitologernes ønsker. Michael Kruse: lav samarbejde med DOF.

Jane Christoffersen: Det er farligt at færdes ved klinten, oplys mere, men ikke flere skilte.

Erik Vangsgaard: Farligt træ nord for kirken er faldet ned nu.

Jens Henrik Andersen: Hele området mellem Boesdal og Rødvig har været hårdt ramt i forhold til parkering, gående, trafik.

Michael Kruse: Foreslår at tilladelser til større arrangementer gives med større fokus på krav og rettigheder.

Jens Henrik Andersen: Evalueringsmøder vigtige i forbindelse med arrangementer!

AKTIVITETER – trusselsanalyse, forebyggelse, procesønsker

Tove Damholt: Forvaltningsplanen beskriver mulige løsninger for retningslinjer for aktiviteter, de er ikke færdige retningslinjer.

Malcolm Hinrichs: Forebyggelse!

Jane Christoffersen: Vi vil gerne lægge jord til frivillige arrangementer på Trampestien, men ikke kommercielle.

Jens Henrik Andersen: Lodsejerne bliver ikke spurgt når der gives tilladelser.

Michael Loft: Eksempel Kong Vinter løb. Efterspørger generel procedure for behandling og godkendelse af arrangementer.

Poul Erik Olsgaard: Vi har ikke nødvendigvis brug for flere besøgende på trampestien, lad os tiltrække folk på en anden måde/ vælg aktivt hvem vi vil have. Bo Henriksen: Enig i at vi skal forholde os aktivt til hvilke aktiviteter og brugere vi vil have på klinten.

Michael Kruse: Hvor går grænsen mellem kommercielt og amatør?

Erik Trøigaard: Arrangementerne giver også penge til de lokale forretningsdrivende. Foreslår stort depositum til alle festivaler for at sikre oprydning.

Michael Kruse: Friholdelse/ adgang til trampesti skal sikres uanset arrangement.

PROCESØNSKER

Stevns Kommune er ansvarlig for udarbejdelse af retningslinjer for arrangementer.

Hvordan involveres referencegruppen fremover? Referencegruppen vil gerne indkaldes tidligt i processen og inviteres med i arbejdet med retningslinjer.

Freddie Larsen: Det kan godt lade sig gøre at have et godt samarbejde, eks. kommunen og Rødvig Borgerforening.

HANDLINGSPLAN 2018

Tove Damholt fremlagde handlingsplan for Verdensarv Stevns 2018.

Bo Henriksen: Det her referencegruppen fungerer, dette oplæg klæder os bedre på (organisation, fremadrettet,status).

Jens Henrik Andersen: Størrelsen på gruppen er også bedre nu, vi var for mange i starten.

Kommentarer til handlingsplan:

Erik Vangsgaard: Flotte ord i vision (respekt natur og folk, medejerskab)

Michael Loft: Vil gerne læse IUCN evalueringer vedr. Stevns Klint.

NH 11.10.2017